

שיעור מספר 5*
28 אוקטובר - 3 נובמבר

"האמונה של אברהם"

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: **בראשית 6:15**;
שמואל ב' 11,12; **רומים 3:20,31, 4:1-17**; **גלטים 3:21-23**; **ה' ליוחנן 3:4**;

פסוק לשינון: **"הָאֵם אֲנִי מְבַטְלִים אֶפְּנֹא אֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי הָאֲמוּנָה?
חַס וְחִלְיָה! אֲדַרְבָּא, אֲנִי נוֹתְנִים תִּקְוָה לְתוֹרָה."** (רומים 3:31)

פרק 4 בספר רומים מבסס עיקרון אמונה של הצדקה על ידי אמונה בדרכים רבות ומביא לליבה של תחילת הרפורמציה. ואכן השבוע, לפני 500 שנים, הכל התחיל מלותר ומאז הפרוטסטנטים הנאמנים לא הביטו לאחור והמשיכו להתקדם קדימה. שאול השתמש באברהם – אשר מהווה דוגמה לקדושה וטוב לב – כדוגמה של מישהו אשר הרוויח הצדקה לא על מעשיו, אלא על אמונתו ולא השאיר מקום לספק קוראיו. למי תהיה תקווה להצתדק מול אלוהים, אם לאברהם לא הספיקו מעשיו הטובים? אם אצל אברהם זה היה מתוך חסד, גם אצל אחרים זה יהיה כך, הן יהודים והן הגויים. שאול מגלה שלושה שלבים חשובים בתכנית הישועה:

1. הבטחה לברכה אלוהית (הבטחה לחסד)
2. תגובת האדם להבטחה זו (תגובה של אמונה)
3. הצהרה אלוהית של הצדקה לזכות המאמינים (הצדקה)

כך זה עבד עם אברהם, וכך זה עובד איתנו. חיוני ביותר להבין כי שאול אומר שישועה ניתנת מתוך חסד, היא מוענקת לנו על אף שזה לא הוגן ולא מגיע לנו. אם ישועה הייתה מגיעה לנו, היינו מרוויחים אותה, וזה אומר שזו חובה ולא מתנה. כדי לנמק את הצהרתו שאול חוזר לספר בראשית ומצטט את 6:15 – **"וְהָאֲמוּנָה בְּיָהֳנָה; וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה"**. להלן הצדקה על ידי אמונה על דפיהם הראשונים של כתבי הקודש.

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת 4 בנובמבר.

התורה

קראו רומים 3:31. מה כוונתו של שאול כאן? מדוע זה חשוב לנו כאדונטיסטים?

בקטע זה שאול מדגיש כי אמונה אינה מבטלת את חוקי אלוהים. אך גם מי שקיים את התורה המלואו ובשלמותו, מעולם אינו נגאל על ידו. זה תמיד היה עניין של חסד אלוהים הניתן לחוטאים תמורת אמונתם, הן בימי התנ"ך, והן בעידן החדש.

קראו רומים 8:1-4. כיצד זה מראה כי אפילו בתנ"ך הישועה התקבלה על פי אמונה ולא על פי מעשים?

על פי הסיפור התנ"כי, אברהם נחשב צדיק בגלל שהאמין לאלוהים. כלומר, התנ"ך מלמד אותנו על צדקה אמצעות אמונה. לפיכך כל טענה כי אמונה מבטלת את תוקף התורה היא שגויה. ישועה על פי אמונה מהווה חלק די גדול מהתנ"ך. אנו לומדים על חסד אל לכל אורכו. מה היווה בעצם הפולחן במקדש אם לא סמל לאופן שבו החוטאים נגאלים, לא על ידי מעשיהם, אלא על ידי מותו של בעל החיים המחליף אותם? דוגמה נוספת היא סיפורו של דוד המלך. בזכות מה אם לא בחסד אלוהי נסלח לדוד חטאו עם בת שבע? בוודאות לא היה זה בגלל שקיים את חוקי אדוני, אשר אותם הפר פעמים רבות מאוד. אם דוד היה נשפט על פי התורה, הוא לא היה נגאל. סליחה היא מעשה של חסד אלוהי. למעשה, עד כמה שבישראל הקדומה שררה בעלות התורה, יהדות תמיד הייתה דת של חסד. בעלות התורה מעולם לא הייתה הבסיס.

חשבו מספר דקות על חטאו של דוד וחזרתו בתשובה (שמואל ב' 11,12; מזמור 51). איזו תקווה מובטחת לנו מסיפור עצוב זה? האם יש כאן גם דוגמה כיצד עלינו להתייחס בקהילה לאחינו הנופלים?

חוב או חסד?

הנושא ששאל עוסק בו הוא הרבה מעבר לתאולוגיה בלבד. זהו עניין של נשמת אדם ומערכת יחסיו עם אלוהים. אם מישהו יחשוב כי עליו להגיע קודם לאיזושי רמת קדושה כדי להתקבל על ידי אלוהים ולקבל ממנו מחילה וצדקה, מאוד קל לאבד את הכיוון האמיתי ולהתמקד בעצמך ובמעשיך. אז הדת עלולה להפוך למרוכזת סביב אדם, וזה הדבר האחרון שצריך לקרות.

ולחיפך, אם אדם רואה צדקה כמתנה מאלוהים, אשר אותה לא הרוויח ושאיננה מגיעה לו – כמה פשוט וטבעי יהיה עבורו לפנות אל אלוהים ולהתמקד באהבתו וברחמנותו.

מי מהם סביר להניח שישקף יותר את אופי האל, אדם המרוכז בעצמו או באלוהים?

קראו רומים 4:6-8. איזה מידע נוסף שאול מספק לנו בנושא הצדקה על ידי אמונה?

”החוטא חייב לבוא עם אמונה למשיח, להיאחז בצדקתו, להטיל את חטאיו על נושא החטא, ולקבל חנינה. ישוע בא לעולם במטרה זו. לכן צדקתו של ישוע מיוחסת לחוטא החוזר בתשובה. הוא הופך לבן משפחת המלוכה – אלן ג' וויט, Selected Messages, ספר 1, עמוד 216.

שאל ממשך ואומר כי ישועה על ידי אמונה אינה מיועדת עבור יהודים בלבד, אלא גם עבור הגויים (רומים 9-12:4). למעשה, אם אנו רוצים להבין את העניין מבחינה טכנית, אברהם לא היה יהודי, הוא היה ממוצא פגאני (יהושע 2:24). בימיו לא הייתה קיימת חלוקה לגויים ויהודים. כאשר אברהם הוצדק (בראשית 6:15), הוא אפילו לא עשה ברית מילה עדיין. לפיכך, אברהם, אב הערלים והנימולים כאחת, הוא דוגמה מצויינת עבור שאול כדי להמחיש את אוניברסליות הישועה. מותו של המשיח היה עבור כולם, ללא הבדלי גזע או לאום (עברים 9:2).

בהתחשב באוניברסליות קורבנו של ישוע ובמה שהצלב אומר לנו על ערכו של כל אדם באשר הוא, מדוע דעה קדומה גזענית או תרבותית היא דבר נורא כל כך? כיצד אנו יכולים לאתר אם קיימות אצלנו דעות קדומות, ועל ידי חסד אלוהים להיפטר מהן?

ההבטחה

לפני 500 שנה, ביום זה בדיוק, לותר תלה את 95 התזות שלו על דלתות הכנסייה בויטנברג. כמה מרתק שנושא הישועה על ידי אמונה הינו מאוד מדובר אף היום. ברומים 31: 4, עומדים מנגד 'הבטחה' ו'תורה'. שאול מעוניין לספק בסיס מקראי להוראתו על הצדקה על ידי אמונה. והוא מוצא את הדוגמה הנדרשת באברהם, אשר מקובל על ידי כל היהודים כאביהם הקדמון. קבלה או הצדקה הוענקו לאברהם ללא קשר לשום חוקים. אלוהים הבטיח לו כי הוא "יירש את העולם". אברהם האמין להבטחה זו. כתוצאה מכך, אלוהים קיבל אותו ופעל דרכו כדי להציל את העולם. זו דוגמה עוצמתית לאופן שבו פעל החסד בתנ"ך, וברור מדוע שאול השתמש בה.

קראו רומים 14-17:4. כיצד שאול ממשיך להראות כאן את מרכזיות הישועה על ידי אמונה בתנ"ך? ראו גם גלטים 7-9:3.

כפי שאמרנו מלכתחילה, חשוב לזכור למי שאול כתב את דבריו. מאמינים יהודים היו שקועים בחוק התנכ"י, ורבים המשיכו לסבור כי ישועתם תלויה באופן שבו הם מקיימים אותו, על אף שהתנ"ך אינו מלמד על כך. על מנת ליישב סתירה ואי הבנה זו, שאול מביא את דוגמת אברהם, שקיבל הבטחה עוד לפני מעמד הר סיני, לא בזכות קיום חוקים כלשהם, אלא בזכות אמונה. אם שאול מתייחס כאן לחוק המוסרי, אשר היה קיים טרם מעמד הר סיני, דבר אינו משתנה. יתרה מכך, הוא אומר כי ניסיון לקבל הבטחות מאלוהים דרך קיום התורה הופך את האמונה לחסרת טעם. נקודתו חשובה – אמונה מושיעה, והתורה מאשימה. הוא מנסה להסביר את חוסר התועלת שבניסיון למצוא ישועה דרך משהו אשר מוביל להרשעה.

כולנו, הן היהודים והן הגויים, הפרנו את התורה, ולפיכך, כולנו זקוקים למה שנדרש לאברהם: צדקת משיח המיוחסת לנו על ידי אמונה – אמיתה אשר הביאה בסופו של עניין לרפורמציה הפרוטסטנטית.

תורה ואמונה

אכפי שראינו אתמול, יחסיו של אלוהים עם אברהם הוכיחו כי ישועה מתקבלת דרך אמונה ולא דרך מצוות התורה. לכן, אם היהודים רצו להיושע, הם היו צריכים לעזוב את אמונתם במעשי התורה לישועה ולקבל את הבטחת אברהם אשר כעת התקיימה בביאת המשיח.

"העיקרון כי אדם יכול להציל את עצמו באמצעות מעשיו הוא מונח יסוד בכל דת כופרים... בכל מקום שדבקים בו, לאנשים אין מחסום מפני החטא" – אלן ג' וייט, The Desire of Ages, עמודים 35, 36. מה משמעות ציטוט זה? מדוע הרעיון כי אנו מסוגלים להצילנו בכוחות עצמנו משאיר אותנו פתוחים לחטא?

כיצד שאול מסביר את מערכת היחסים בין התורה לאמונה באגרת גלטים? (גלטים 3:21-23).

אם קיימת תורה שבכוחה להעניק חיים, זוהי בודאי אמורה להיות התורה של אלוהים. ובכל זאת, שאול אומר כי התורה אינה יכולה לתת חיים, מאחר שכולם הפרו את התורה ומשום כך כולם מורשעים על ידה.

אך ההבטחה שהתגלתה לנו במלואה דרך ישוע, משחררת את כל המאמינים מלהיות "כפופים לתורה", כלומר מניסיון להרוויח גאולה דרכה. מצוות התורה הן נטל כאשר הן מוצגות ללא אמונה, ללא חסד, מאחר שללא כל אלה, ללא צדק באמונה, להיות כפופים לתורה אומר להיות תחת נטל החטא ולהיות נתון לדין.

עד כמה הצדקה על ידי אמונה תופסת חלק מרכזי ביחסים עם אלוהים? כיצד אנו יכולים לוודא כי היא איננה נבלעת על ידי צדדים אחרים ביחסים וכי לא נשכח מעניין נחוץ זה?

התורה והחטא

לעתים אנו שומעים אמירה כי הברית החדשה מבטלת את התורה, וציטוטים אשר כביכול מוכיחים זאת. אך ההגיון שמאחורי הצהרה זו אינו נשמע די ולא התאולוגיה שלה.

קראו ה' 1 ליוחנן 3:4-6, 2:20 ורומים 3:20. מה פסוקים אלה אומרים לנו על היחסים בין התורה, החוקים והחטא?

לפני כמה מאות שנים, כתב סופר איירי, ג'ונתן סוויפט את הדברים הבאים: "אם אדם כלשהו יאמר שאם המילים אלכוהוליות, רמאות, שקר, גניבה, יודחו על ידי חוק הפרלמנט מן הלשון האנגלית והמילונים, כולנו נצטרך להתעורר למחרת בבוקר מתונים, ישרים וצדיקים, ואוהבי אמת! האם זו הנחה הוגנת?" (ג'ונתן סוויפט, A Modest Proposal and Other Satires, עמוד 205).

באותו האופן, אם תורת האלוהים התבטלה, מדוע שקר, רצח, גניבה הם עדיין נחשבים חטא ומשהו לא נכון? אם תורת אלוהים השתנתה, אזי הגדרת החטא גם כן אמורה להשתנות. או שאם התורה איננה כבר, גם כן החטא אינו אמור להיות קיים (ראו ה' 1 ליוחנן 1:7-10; יעקב 1:14, 15).

בברית החדשה מופיעה גם התורה וגם הבשורה. התורה מראה מהו חטא. הבשורה מעניקה תרופה לחטא, והיא מותו ותחייתו של ישוע המשיח. אם אין תורה, ואין חטא, ממה עלינו להיושע? רק בהקשר התורה, ותוקפו המתמשך, לבשורה יש הגיון ומשמעות. לעתים קרובות אנו שומעים כי קורבן המשיח מבטל את התורה. אמירה זו אירונית מכיוון שקורבנו מראה כי התורה אינו ניתן לביטול או שינוי. אם אלוהים לא ביטל או שינה את התורה לפני שהמשיח מת, מדוע שיעשה זאת לאחר מותו? מדוע לא לבטל את התורה אחרי שהאנושות חטאה ובכך לפטור את האנושות מהעונש המגיע להם על החטא על פי התורה? כך, ישוע מעולם לא היה צריך למות. מותו מראה לנו כי אם התורה היא אמור להשתנות, זה היה קורה לפני כן, ולא לאחר מותו. משום כך שום דבר אינו נותן תוקף לתורה כמו קורבנו של המשיח, מותו אשר התרחש בדיוק בגלל העובדה כי התורה היא נצחית ולא ניתנת לשינוי. אם התורה אכן היה מתבטלת, האם זה היה פיתרון טוב יותר לבעיית החטא מאשר מות ישוע?

אם לאלוהים לא היה חוק נגד ניאוף, היה זה מפחית את הכאב והסבל של קורבנותיו? כיצד תשובתכם עוזרת לכם להבין כי לחוקי האל יש עדיין תוקף? איזה ניסיון יש לכם בהשלכות של הפרת התורה?

נקודות למחשבה

"מעשים אינם שکر לא מחושב של חסד, אלא חובה. השליח מסביר כאן את הקטע המצוטט (בראשית 4-6:15), כדי להסיק ולהוכיח מכך שההצדקה היא באמונה ולא במעשים. הוא עושה זאת קודם כל על ידי הסבר משמעות המילים "זה נחשב לו לצדקה". מילים אלה מסבירות כי אלוהים מקבל (חוטאים) על ידי החסד ולא בזכות מעשיהם". (מרטין לותר, Commentary on Romans, עמוד 82).

"אם השטן יכול להצליח להוביל אדם לכך שיעריך את מעשיו כזכותו להצדקה, הוא יודע שהוא יכול לגבור עליו על ידי הפיתויים שלו, ולהפוך אותו לקורבן שלו ולטרף קל... משחו את משקופי הדלתות בדמו של קורבן המשיח, ותהיו בטוחים" (אלן ג' וייט, Advent Review and Sabbath Herald, 3 בספטמבר 1889).

שאלות לדיון:

1. מדוע חשוב כל כך להבין כי הישועה היא על פי אמונה ולא על פי מעשים? אילו טעויות מידע זה עלול למנוע מאיתנו? אילו סכנות מחכות לאלה אשר שוכחים עיקרון חשוב זה?
2. אילו סיבות נוספות אתם יכולים לתת לכך שהתורה עדיין ותמיד יהיה תקפה, על אף שאנו מבינים כי התורה ומשמעת אינם באים להושיע אותנו?
3. הנושא העיקרי ברפורמציה הוא כיצד אנו נושעים? באילו דרכים אנו יכולים לדבר בגלוי על ההבדל שבין פרוטסטנטים לקתולים מבלי להתקיף או לפגוע באף אחד?
4. אנו, כחוטאים מוצדקים, קיבלנו את חסדו של אלוהים אשר נגדו חטאנו, קיבלנו את מה שלא מגיע לנו. כיצד עובדה זו משפיעה על הדרך שבה אנו מתנהלים עם אנשים אחרים? כמה חסד יש לנו כלפי אנשים שטעו או שלא מגיע להם חסדינו או טובתינו?